

Милко Ковачев, председател на Националния комитет на Световния енергиен съвет: Доверието в Енергото не струва пет лева

Скандалът може да срина акциите на EVN, казва Милко Ковачев

*Коментар на Милко Ковачев по актуални теми
пред Ивайло Велков от в. Стандарт, 21 октомври 2006 г.*

Скандал с надписани сметки за ток за септември тресе от седмица страната ни. Забрави ли EVN да включи евтините 75 киловата в сметките и дали милионите абонати в Югоизточна България са ужилени от Енергото? «Стандарт» потърси мнението на човека, продал електроразпределителните дружества на трите чужди компании - бившия енергиен министър Милко Ковачев, който сега е председател на Националния комитет на Световния енергиен съвет. Потърсихме коментар и от червения депутат Стоян Проданов, който поиска да бъде отнет лицензът на EVN.

- Г-н Ковачев, как ще коментирате жалбите на абонати на EVN, които масово се жалват от надписани сметки за ток? Стана ясно, че в много от фактурите са пропуснати евтините 75 квтч за септември?

- Неначисляването на тези 75 квтч е грубо нарушение. Но първо трябва да се установят фактите. От една страна, е вярно, че е пропуснато евтиното стъпало, но не може да се каже в колко сметки липсва и какви са щетите. Ако нарушенията се докажат за всички потребители на двете енергоразпределителни фирми, собственост на EVN, то това е значимо. Доколкото знам, се проверява софтуерът дали умишлено някой е задал параметри на системата да изчислява без евтиното стъпало. Ако това е така, то е наказуемо. И компанията трябва да вземе сама мерки, защото независимо държавата как ще въздейства, е важно EVN да си възстанови доверието

А то не струва 5 лв. Убеден съм, че този случай ще бъде решен, но безспорно в него се влага и много емоция. Всичко е в ръцете на държавата, включително и 33% като съсобственик.

- Какво може да направи държавата в този случай, за да защити гражданите си?

- Инструментите са много и безспорно държавата ги държи. Те са в договора за приватизация на електроразпределителните дружества, в регулаторната рамка. Много важно в случая обаче е доверието - на потребителите в компанията, между държавата и частния бизнес. Още повече че всеки такъв случай у нас се отразява върху борсовата капитализация на компанията в чужбина. Изпълнението на договорите обаче е ключов елемент на правилата на обществото и в този смисъл ситуацията е скандална и неприемлива за потребителите. Има ясни правила за ценообразуване и те трябва да се спазват. В последните 2 г. бяха намалени загубите по разпределението на електроенергия с около 5%. В Югоизточна България достигнаха до около 13% при 22 през 2001 г. Ако някой си направи сметката да изчисли колко са тези 9% загуба като енергия, ще се види, че са колкото един малък реактор на АЕЦ Козлодуй, или около 440 мвт. Това означава, че са спестени около 100 млн. лв. годишно. Това се отразява на сметките и клиентите започват да плащат по-малко.

- Възможен ли е вариант за преразглеждане на договора?

- Всеки един договор може да бъде прекратен, ако бъде нарушен. И в приватизационните договори на ЕРП има тази възможност. Мисля обаче, че е много прибързано сега да се говори за прекратяване на лицензията. Но несъмнено трябва да се направи анализ от агенциите за приватизация, за следприватизационен контрол, икономическото министерство.

- Защо в приватизационните договори с ЕРП е гарантирана възвръщаемост на печалбата от 16%, която е около 4 пъти по-висока от Европа?

- Първо, не става въпрос за печалба, а за възвръщаемост върху собствения капитал. Това означава по-ниски стойности за печалбата. Второ, този процент е гарантиран само за първите 2 г., след това става 12%. Трето, тази норма е характерна за всички

такива компании. Има известни разлики със страни, където бизнес средата е по-установена, но не са чак толкова големи. Нека да сравним нормата в «Марица-изток 3», «Марица-изток 1». Да погледнем и сегашния кабинет - защо не регламентира пониска възвръщаемост за ТЕЦ Варна - и там е 12%. Много спекулативно обаче се прави сравнението с нормата на НЕК, която по данни на ДКЕВР е 1,54%. Не искам да критикувам колегите, но тази норма не е вярна. Тя е по-висока с около 5-6%. Това за естествена монополна структура е добре.

- Във връзка с това - монопол ли е положението на EVN в Пловдив, където държи Енергото, а скоро и парното?

- Не, това не може да се тълкува като монопол. Може ли да си представите, че компанията ще каже: ти се откажа от парното от мен и затова ще ти извия ръцете, като станеш абонат на ток пак при мен. Това би звучало много разбойнически.

Аз разбирам хората защо си го мислят, но ми се струва, че нямат основание. Още повече, че и антимонополната комисия също гледа.

- Може ли да се наложи моделът за отчитане по-рядко, а не всеки месец?

- Ако се отчита по-рядко, разходите са по-малки. Това се отразява на цената на услугата и затова крайният потребител би могъл да бъде доволен. Но ако той не знае, реагира отрицателно. Все пак у нас това е въпрос на традиция и аз също я подкрепям, защото дава възможност да се планират семейните бюджети.

- Каква енергийна картина в България и региона виждате след Нова година?

- Тежко ще бъде без III и IV блок на АЕЦ Козлодуй. Ясно бе на всички, че България с това, което има, е стабилизиращ фактор в региона и покрива над 50% от енергийния дефицит. А през 2003 г., когато спря «Черна вода» заради липса на охлаждане, ние покрихме 100% дефицита в региона. Енергията днес е стабилност в геополитически план. Реакциите на евродепутатите в последно време ме карат да мисля, че осъзнават грешката от затварянето на двата реактора. В този момент разумното решение е да се вслушаме в гласа на евродепутатите. Практическото решение, което опира до промяна на политически ангажменти, е далеч по-трудно.

- Как бихте коментирали негативната реакция към АЕЦ Белене в последните дни?

- В момента, когато се очаква нещо да се случи около проекта, има хора с определени виждания, които заявяват, че не трябва да се прави. Важното е, че АЕЦ Белене е осъзната от Европа като нужна за енергетиката на региона. За това говорят и изследванията за генерационните мощности в Югоизточна Европа на Световната банка и ПрайсУотърхаус, както и докладът за системната адекватност на електроенергийните мрежи в Европа. В тях Белене е посочена като решение за региона след 2012 г.

- Какъв изход да очакваме в преговорите с Газпром за доставките и транзита на руски газ?

- Надявам се те да приключат, след като станем член на Европейския съюз. Според мен е грешка да се правят дългосрочни договори, след като пазарната ситуация е толкова динамична и променяща се. Но се надявам, че ще се договори най-доброто за България.

стр. 12